

نخستین باری که واژگان طراحی UI و UX به چشم خورد زمانی بود که مشغول جستجو در لیست درخواست همکاری یکی از شرکت‌های بزرگ و معتبر بازرگانی ایران بودم، آن روزها جویای کار بودم و از آنجایی که فارغ‌التحصیل رشته گرافیک بودم بیشتر در پی نیازمندی طراحی گرافیک در شرکت‌های مختلف بودم تا اینکه برای اولین بار در لیست حرفه‌های مورد نیاز شرکت مربوط به این دو واژه برخوردیم! طراحی UI و طراحی UX! برایم بسیار واژگان عجیب و ناآشنایی بودند! اولش فکر کردم همان طراحی گرافیک‌اند اما در گزینه‌های دیگر طراحی گرافیک را هم به صورت جداگانه دیده بودم، پس این دو واژه مربوط به چه حرفه‌ای می‌توانستند باشند؟ برای اینکه بدانم آیا به رشته تحصیلی‌ام مربوط می‌شوند یا نه اندکی در سایت‌های مختلف که توضیحاتی در این باره داده بودند به جستجو پرداختم! خوشم آمد و با خودم فکر کردم که چقدر می‌تواند جالب باشد ورود به این حیطه آن‌هم برای من که رشته‌ام مرتبط با این مباحث و در زمره طراحی و ارتباط تصویری بوده است، اما خب من به علت عدم اعتماد به نفس لازم و پایین بودن تجربه کاری لازم برای کار کردن در شرکت مزبور که جزء شرکت‌های قدرتمند و بزرگ ایران بود و قطعاً کار کردن در چنین جایی نیازمند مهارت بالایی در حرفه تخصصی‌تان بوده، حتی اقدام به پر کردن درخواست همکاری هم ننمودم اما این عاملی نشد تا با وجود مشغول شدن در شرکت‌های مختلف دست از جستجو در این باره بردارم، من همچنان دوست داشتم و دارم تا در رابطه با طراحی UI و UX بیشتر بدانم و دریابم که فرق یک طراحی UI که به آن طراحی رابط کاربری اطلاق می‌شود با یک طراحی گرافیک در چیست؟

طراحی رابط کاربری زیرمجموعه طراحی گرافیکی به حساب می‌آید. در صنعت نرم‌افزار به گرافیکست می‌گویند طراحی دیداری (Visual designer). ولی این فقط یک اختلاف لفظی است و عملاً تفاوتی بین گرافیکست و طراحی دیداری وجود ندارد. دلیل این اختلاف این است که در این صنعت کلمه «طراح» برای نقش‌های بیشتری مورد استفاده قرار می‌گیرد و ما این‌گونه آن‌ها را تفکیک و قابل‌شناسایی می‌کنیم. وقتی در مورد طراحی حرف می‌زنیم اغلب مردم به طراحی دیداری یا همان گرافیکست فکر می‌کنند و دلیلش این است که قابل‌فهم‌تر است. طراحان دیداری کارشان این است که رنگ و تصاویر مناسب را انتخاب کرده و یا به طراحی لوگو و کارهایی از این دست بپردازند. این نوع طراحی همان چیزی است که بیشتر مردم به آن «هنر» می‌گویند.

اگر طراحی دیداری هنر باشد، طراحی رابط کاربری یک علم است. طراحی رابط کاربری با خودش فکر می‌کند که اگر یک فرم ارسال شد چه اتفاقی باید بیفتد؟ خطاها را چگونه باید به کاربر نمایش داد؟ آیا اطلاعات فرم به یک صفحه جدید ارسال می‌شود؟ دکمه ارسال فرم کجا باشد بهتر است؟

طراحی دیداری خوب یعنی نرم‌افزار باید خوشگل باشد. رابط کاربری خوب یعنی کار با نرم‌افزار باید ساده باشد. نمونه طراحی دیداری خوب می‌شود Apple. نمونه یک رابط کاربری خوب هم می‌شود گوگل (البته به‌جز Google Docs و اندروید که بهتر است از این لیست حذف گردند!)

رابط کاربری UI که مخفف کلمه User Interface می‌باشد به‌ظاهر به اپلیکیشن یا وب‌سایتی اطلاق می‌گردد که کاربر با آن در ارتباط است، طراحان UI بر روی نحوه ارائه محصول کار می‌نمایند درحالی‌که طراحان UX بر روی تجربه کلی کاربر (ظاهر وب‌سایت، عملکرد، کارایی، سهولت و ...) نظارت دارند و در حقیقت رابط کاربری بخشی از تجربه کاری می‌باشد.

با اینکه گفتم طراحان دیداری (گرافیکست‌ها) با طراحان رابط کاربری متفاوت هستند، اما واقعیت این است که معمولاً یک طراحی UI باید طراحی دیداری را هم بداند. علتش این است که معمولاً اغلب شرکت‌ها یک نفر را استخدام می‌کنند تا کار هر دو را انجام دهد؛ بنابراین اولین مهارتی که طراح رابط کاربری نیاز دارد این است که بتواند با ابزارهای گرافیکی مثل Photoshop و یا Illustrator کار کند. البته اصلاً منظور این نیست که برای طراحی فوری فتوشاپ را باز کنید. بهتر است قبلش طراحی اسکچ (Sketch) را یاد بگیرید.

با اینکه عملاً برنامه‌نویس front-end را با طراحی UI یکی نمی‌دانیم، اما این هم از آن دست کارهایی است که اغلب توسط طراح رابط کاربری انجام می‌شود. معمولاً طراح UI باید مهارت‌های کدنویسی لازم را هم برای زبان‌های HTML، CSS و گاهی هم Javascript داشته باشد.

مهارت دیگری هم که به آن نیاز دارید این است که نسبت به نرم‌افزارهای مختلف و کاربرد آن‌ها آشنایی کافی داشته باشید. اگر تمرکزتان روی وب‌سایت است، خیلی خوب است که سبک‌های مختلف طراحی را بشناسید. به‌عنوان مثال بهتر است به مزایا و معایب سبک‌هایی مثل تخت، رئالیسم، سه‌بعدی و... آشنایی کافی داشته باشید.

USER INTERFACE

تفاوت بین رابط کاربری و تجربه کاربری

UI (رابط کاربری) و UX (تجربه کاربری) مخفف‌هایی هستند که ممکن است به صورت اشتباه مورد استفاده قرار گیرند. آن‌ها کاملاً معنایی متفاوتی دارند و در حقیقت UI زیرمجموعه‌ای از UX می‌باشد. UI همان‌طور که پیش‌تر به آن اشاره شد مخفف User Interface و به معنای رابط کاربری است که به هر چیزی که در صفحه‌نمایش داده می‌شود گفته می‌شود که شامل تصاویر، متن‌ها، دیاگرام‌ها، ماژول‌ها، جداول، ویدئوها و همچنین رنگ و مکان آن‌ها می‌باشد. UX مخفف User Experience می‌باشد که بسیار وسیع‌تر از UI می‌باشد و به تجربه و احساس کاربر زمانی که از محصول شما استفاده می‌نماید گفته می‌شود. در حقیقت کل یک محصول تجربه کاربری یا User Experience می‌باشد و هر بخش از آن User Interface یا رابط کاربری نامیده می‌شود.

طراحی رابط کاربری وب‌سایت نیازمند آشنایی با تجربه کاربری (UX)، تکنولوژی‌های طراحی وب، محدودیت‌های برنامه‌نویسی و ساختار سیستم‌های مدیریت محتوا می‌باشد. به همین خاطر برای طراحی رابط کاربری یک وب‌سایت، آشنایی با گرافیک به‌تنهایی کافی نیست.

درواقع رابط کاربری مانند واسطه‌های کاربری‌ای چون ماوس رایانه‌تان و صفحه‌کلید و مانیتور که مانند پلی بین شما و آنچه در حافظه سیستم رایانه‌تان قرار دارد عمل می‌کنند، پلی ارتباطی ست میان شما و یا مخاطبان‌تان با محصولی که قصد ارائه و معرفی آن را دارید.

منابع:

امیدی، امید، ۱۳۹۳، استراتژی دیجیتال، رابط کاربری (UI)، مقاله تحریریه وینت، ۱۳۹۳، طراحی رابط کاربری، مقاله

